

Sukupuolten välinen tasa-arvo ja nuoret: digitalisaation mahdollisuudet ja riskit

EU:ssa nuorilla naisilla ja miehillä on yhtäläiset digitaaliset taidot ja pääsy internetiin, mutta sukupuolten verkkokäyttätymisessä on eroja. Yhdeksän kymmenestä nuoresta naisesta (92 %) ja miehistä (93 %) käyttää internetiä päivittäin. 15–24-vuotiaiden sukupolven digiosaaminen on EU:n parasta: 56 prosentilla nuorista naisista ja 58 prosentilla miehistä on keskimääräistä paremmat digitaaliset taidot.

Vaikka sekä nuorilla miehillä että naisilla on samat taidot ja pääsy internetiin, nuorten miesten luottamus omaan digiosaamiseensa on parempi kuin naisten. Esimerkiksi 73 prosenttia 15–16-vuotiaista nuorista miehistä kokee pystyvänsä asentamaan ohjelmistoja itsenäisesti verrattuna 49 prosenttiin saman ikäluokan nuorista naisista.

Nuoret naiset ja miehet kuuntelevat musiikkia ja käyttävät sähköpostia ja sosiaalista mediaa yhtä paljon, mutta joissakin muissa käyttötavoissa on suuriakin eroja. Esimerkiksi 67 prosenttia nuorista miehistä pelaa videopelejä verrattuna 45 prosenttiin nuorista naisista. 59 prosenttia nuorista naisista hakee terveyttä koskevaa tietoa verkosta, kun miehistä näin tekee vain 44 prosenttia.

Miten nuoret naiset ja miehet käyttäytyvät verkossa?

Nuoret miehet ovat poliittisesti aktiivisempia verkossa

Nuoret pitävät mielellään yhteyttä muihin verkossa, ja nuoret naiset ja miehet käyttävät aktiivisesti sosiaalista mediaa, mutta eri tavoin. Suurempi osa nuorista miehistä (26 %) kuin naisista

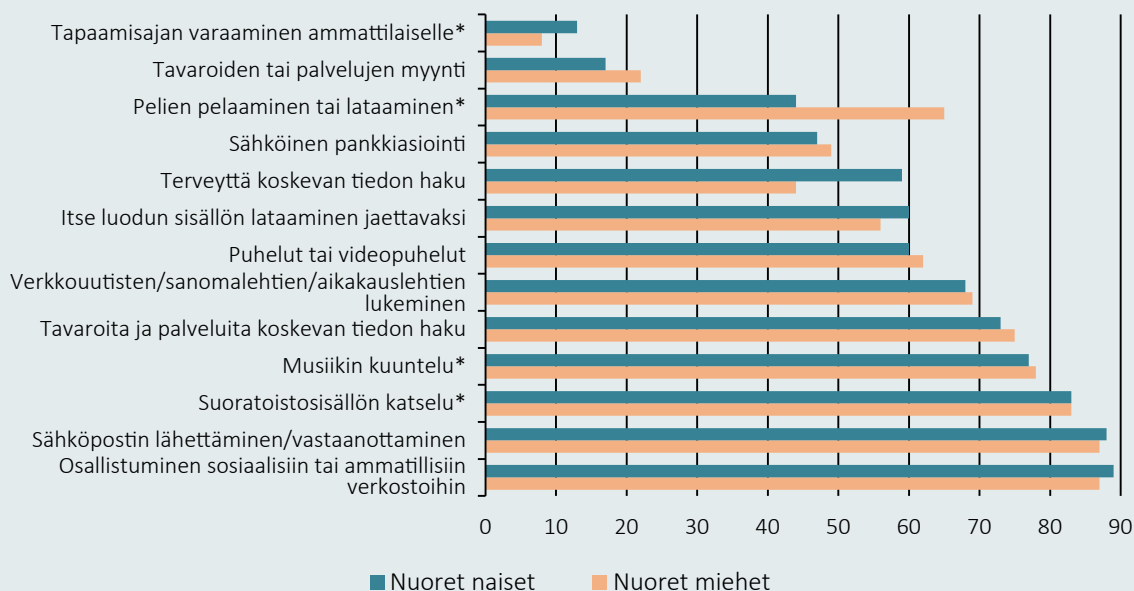

(18 %) kommentoi verkkoartikkeleita, julkaisuja sosiaalisessa mediassa ja blogikirjoituksia. Nuoret miehet seuraavat myös todennäköisemmin keskusteluja sosiaalisessa mediassa (55 %) verrattuna naisiin (46 %). Nuorten naisten ja miesten julkaisemat sisältötyypit eroavat myös toisistaan. Nuoret naiset (60 %) lähettävät enemmän itse luomaansa sisältöä, kuten valokuvia, kuin miehet (56 %).

Vastaavasti pienempi osa nuorista naisista kuin miehistä julkaisee yhteiskunnallisia tai poliittisia mielipiteitä tai osallistuu verkossa tapahtuviin äänestyksiin. Nuoret naiset sensuroivat todennäköisemmin itseään, sillä he ottavat huomioon sen, että heidän poliittinen aktiivisuutensa saattaa aiheuttaa kielteisiä reaktioita.

”Luulen myös, että siitä (#metoo-keskustelusta) on tullut iso juttu sosiaalisen median takia, ja se on hyvä, koska internet tarjoaa mahdollisuuden puhua asiasta julkisesti.” (tyttö, 17 vuotta, Itävalta)

Kuva 1. 16–24-vuotiaiden naisten ja miesten verkon käyttötavat EU28-maissa (2016/2017)

Verkossa solvaaminen vähentää nuorten ja erityisesti nuorten naisten osallistumista verkossa

Verkkokiusaaminen ja -väkivalta muodostavat ongelman, ja aggressiivinen verkkokäyttäytyminen on tavallista nuorilla. Nuoret miehet kohtaavat nuoria naisia enemmän materiaalia, joka edistää rotuvihaa tai uskonnollisia ääriliikkeitä (25 % ja 20 %). On kuitenkin tavallisempaa, että verkkohäirintää ilmoittavat kokeneensa nuoret naiset (9 %) kuin nuoret miehet (6 %). Eroja on myös kuvien jakamisessa ilman lupaa: yhdeksän prosenttia 15-vuotiaista tytöistä kertoo, että heistä on jaettu ilman lupaa kuvia, jotka eivät ole imartelevia tai sopivia, verrattuna seitsemään prosenttiin samanikäisistä pojista.

Verkossa tapahtuvan loukkaavan puheen kohtaaminen muuttaa nuorten verkkokäyttäytymistä ja siten myös heidän yhteiskunnallista ja poliittista aktiivisuuttaan. Nähtyään tai koettuaan vihapuhetta tai loukkaavaa puhetta verkossa puolet nuorista naisista (51 %) ja 42 prosenttia miehistä epäroi osallistua keskusteluihin sosiaalisessa mediassa, koska he pelkäävät saavansa osakseen loukkaavaa puhetta. Tämä viittaa siihen, että nuoret naiset osallistuvat vähemmän keskusteluihin sosiaalisessa mediassa välttyäkseen kovalta arvostelulta ja kielteiseltä palautteelta.

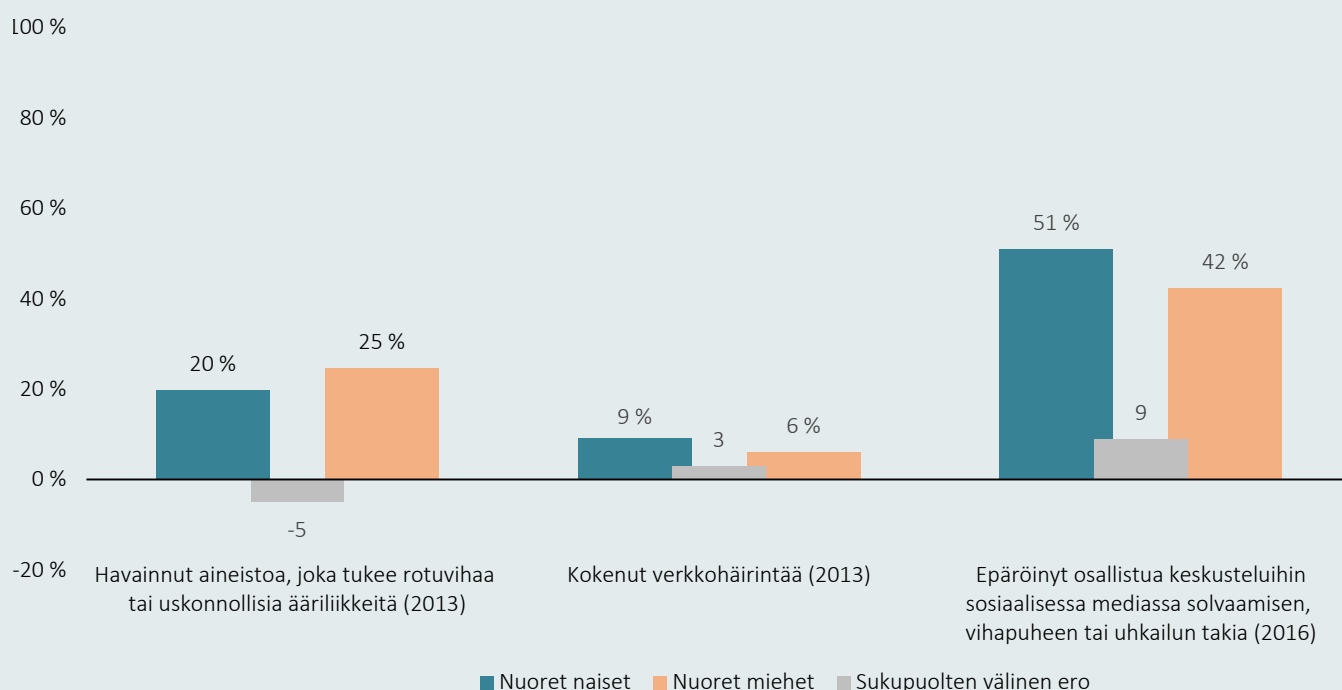
Nuoret rajoittavat myös sitä, mitä he ilmaisevat verkossa. Nuoret naiset pitävät miehiä enemmän huolta siitä, millaisen kuvan heidän sosiaalisen median profiilinsa, ulkonäkönsä ja mielipiteensä heistä antavat. Pojat jättävät enimmäkseen häirinnän huomiotta ja minimoivat sen. Odotukset siitä, että nuorten miesten olisi käyttäydyttävä ”miehekkäästi”, vaikeuttavat verkossa kohdatusta loukkaavasta puheesta ja koetusta verkkokiusaamisesta kertomista.

”Mutta luulen, että miesten on vaikeampaa puhua asioista. Vaikka koemme häirintää, emme puhu siitä.”
(poika, 16 vuotta, Ruotsi)

Sosiaalinen media vahvistaa sukupuolistereotyyppioita

Sosiaalinen media luo paineita sekä tytöille että pojille, mutta eri tavoin. Se vahvistaa epäterveitä kauneusihanteita ja asettaa

Kuva 2. 15–24-vuotiaiden naisten ja miesten verkossa kokemat ongelmat EU28-maissa (2017)

Lähde: Erityiseurobarometri 404; erityiseurobarometri 452.

Huomautus: Prosenttiosuudet viittaavat niihin, jotka ovat nähneet tai kokeneet vihanpuhetta tai loukkaavaa puhetta sosiaalisessa mediassa kolmannen muuttujan osalta.

nuorille naisille paljon ulkonäköpaineita. Nuoret naiset ovat todennäköisemmin tyytymättömiä kehoonsa kuin samanikäiset miehet. Maailman terveysjärjestön mukaan lähes joka toinen 15-vuotias nuori nainen uskoo olevansa liian lihava, kun miehistä näin ajattelee yksi neljästä.

”Yksi tyttökavereistani vertaa aina itseään muihin. Näen, miten huono vaikutus sillä on häneen, koska hänellä on huono itsetunto.” (tyttö, 16 vuotta, Unkari)

Nuorten naisten odotetaan täyttävän perinteiset kauneusihanteet, olevan parisuhteessa ja heidän sosiaalisen elämänsä odotetaan olevan aktiivinen. Jos he kuitenkin paljastavat itsestään liikaa, se tuomitaan. Tämän seurauksena nuoret naiset kontrolloivat verkkoprofiilejaan, koska he tasapainottelevat jakamisesta koituvan sosiaalisen hyödyn ja kovaan arvosteluun liittyvän riskin välillä.

Nuorten miesten suosimissa verkkoympäristöissä naisten esittäminen objekteina ja aggressiivisuuden hyväksyminen on tavallista. EIGE:n kohderyhmätutkimuksissa on todettu, että nuoret miehet, jotka eivät mukaudu verkossa vallalla olevaan kuvaan maskuliinisuudesta, kohtaavat paineita ja saattavat joutua kavereiinsa iivan kohteeksi.

Digitalisaatio muokkaa myös seksuaalisia suhteita ja tapaa, jolla nuoret ovat kanssakäymisessä toistensa kanssa. Jotkut nuoret naiset ja miehet kokevat sosiaalista painetta lähettää seksuaalisia viestejä ja sisältöä, kun taas joillekin se on hauska ja jännittävä tapa kokeilla suhdekäyttäytymistä. Nuoret naiset kohtaavat kaksinaismoralistisia asenteita. Heidät häpäistään verkossa, kun he antavat itsestään itsevarman vaikutelman ja ilmaisevat avoimesti omia seksuaalisia tarpeitaan ja halujaan. Nämä säännöt eivät päde nuoriin miehiin, joita taas kannustetaan näissä asioissa. Pojat kokevat usein vertaispainetta pyytää alastonkuvia tyteiltä.

Kohderyhmissä olleet tytöt ja pojat mainitsivat tapauksia, joissa tyttöjä uhattiin erolla tai fyysisellä väkivallalla, jos nämä eivät suostuisi lähettämään alastonkuvia itsestään.

Miten verkkoympäristöstä voidaan tehdä turvallisempi nuorille?

Sukupuolinäkökulmaa on vahvistettava nuoria ja digitalisaatiota koskevassa politiikassa

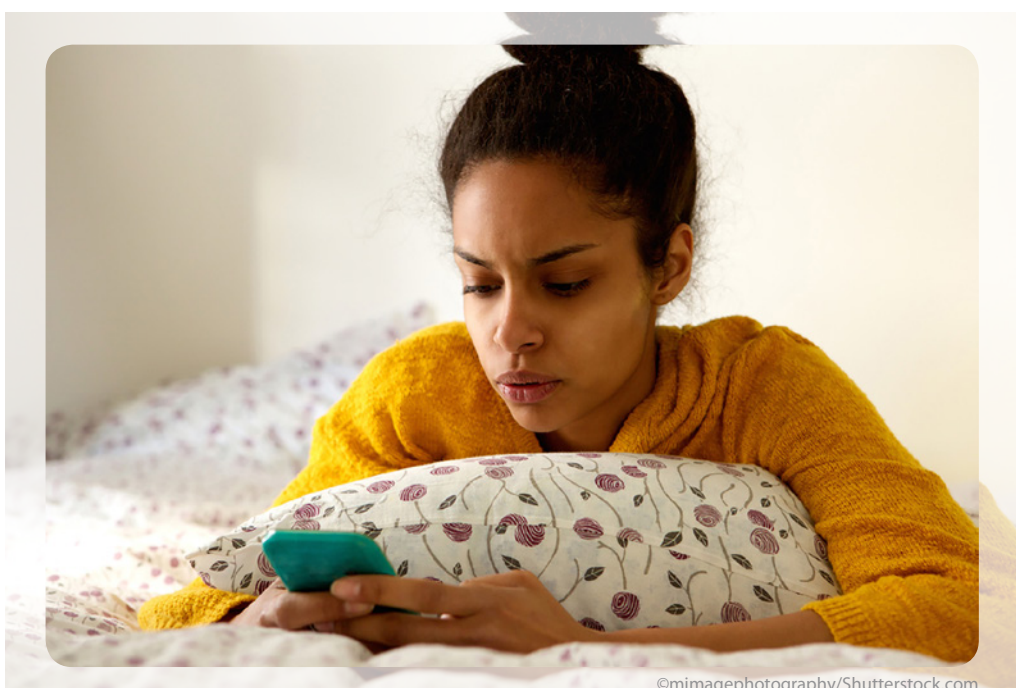
Sukupuolten välisen tasa-arvon on aina oltava osa EU:n nuorisstrategiaa ja -politiikkaa. Sukupuolinäkökulman sisällyttäminen EU:n digitaalipolitiikkaan, kuten Euroopan digitaalistrategiaan, Safer Internet -ohjelmaan ja digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmaan, on tarpeen digitalisaation tarjoamien mahdollisuuksien lisäämiseksi ja siihen liittyvien riskien pienentämiseksi. Jotta internet olisi turvallisempi ympäristö sekä nuorille naisille että miehille, on myös tärkeää kerätä tietoa ja näyttöä poliittisten toimenpiteiden suunnittelua ja niiden toimivuuden arviointia varten.

Verkkoväkivalta on tunnistettava sukupuolittuneen väkivallan muotona

Verkkoväkivalta on tunnistettava sukupuolittuneen väkivallan muotona, ja sukupuolittuneen verkkoväkivallan eri muodot on sisällytettävä EU:n tietoverkkorikollisuutta koskeviin määritelmiin.

Oikeudellisten välineiden suunnitteleminen on keskeinen osa sukupuolittuneen verkkoväkivallan torjumista ja rikoksentekeijöiden syytteesen asettamista. Näitä ennaltaehkäiseviä toimia on tuettava lainvalvonnan ja valistuskampanjoiden avulla.

Lainsäädännön vahvistamisen lisäksi nuoria on tuettava niin, että he ovat selvillä digitalisaation riskeistä. Tätä varten opettajille voi-

taisiin järjestää koulutusta sukupuolten välisestä epätasa-arvosta ja digitalisaation sukupuoleen liittyvistä näkökohdista. On myös tärkeää, että kiinnitetään huomiota sukupuoleen perustuvan väkivallan vaikutuksiin ja että miehet ja pojat osallistuvat naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan torjuntaan.

Nuorten naisten kokonaisvaltaista osallistumista digitaalisessa ympäristössä on tuettava

Digitaalisessa ympäristössä korostuvat perinteiset sukupuoliroolit, mikä vaikuttaa nuorten käyttäytymiseen verkossa. Tämän ongelman ratkaisemiseksi on lisättävä tietoa stereotyypeistä sekä verkossa että sen ulkopuolella panostamalla koulutukseen ja internetin turvalliseen ja kunnioitusta painottavaan käyttöön.

Naisten itseluottamuksen tukeminen on keskeistä, jos halutaan tukea heidän osallistumistaan verkossa. Naisia voidaan kannus-

taa aktiiviseksi kansalaisiksi verkko-oppimisen, poliittisten ideoiden saamisen, keskustelujen ja aktivismin avulla.

EIGE tuottaa säännöllisesti raportteja, joissa tarkastellaan Pekingin toimintaohjelman tai muiden EU- politiikan ensisijaisten tavoitteiden eri alueita Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajien pyynnöstä. Tämä tiedote perustuu raporttiin "Gender equality and youth: opportunities and risks of digitalisation" (ei vielä julkaistu), joka laadittiin pyynnöstä Itävallan puheenjohtajakaudella. Siinä selvitetään, miten digitaalisen tekniikan avulla voidaan edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa. Lisäksi siinä keskitytään digitalisaation sukupuoleen liittyviin riskeihin sekä nuorten naisten että nuorten miesten kannalta. Raportissa on lisätietoja tietoista, joihin tekstissä viitataan, sekä tarkat viitteet.

Muita viimeaikaisia julkaisuja:

- Women and men in ICT: a chance for better work-life balance (2018)
- Study and work in the EU: set apart by gender (2018)
- Gender, skills and precarious work in the EU (2017)
- Poverty, gender and intersecting inequalities in the EU (2016)

Voit tutustua EIGE:n aikaisempiin Pekingin toimintaohjelmaan liittyviin raportteihin ja julkaisuihin osoitteessa <http://eige.europa.eu/monitoring-the-bpfa>

Euroopan tasa-arvoinstituutti, EIGE

Euroopan tasa-arvoinstituutti (EIGE) on EU:n tasa-arvoasioiden tietokeskus. EIGE tukee poliittisia päättäjiä ja kaikkia asiaan liittyviä elimiä niiden pyrkimyksissä naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteuttamiseen kaikkialla Euroopassa tarjoamalla heille erityisasiantuntemusta sekä vertailukelpoisia ja luotettavia tietoja sukupuolten tasa-arvosta Euroopassa.

© Euroopan tasa-arvoinstituutti EIGE
Jäljentäminen on sallittua, jos lähde mainitaan.

Euroopan tasa-arvoinstituutti, EIGE
Gedimino pr. 16.
LT-01103 Vilna
LIETTUA

Yhteystiedot

<http://eige.europa.eu>
facebook.com/eige.europa.eu
twitter.com/eurogender
youtube.com/eurogender
eige.sec@eige.europa.eu
+370 52157444

Print: MH-04-18-680-FI-C 978-92-9482-275-8 doi:10.2839/59283
PDF: MH-04-18-680-FI-N 978-92-9482-268-0 doi:10.2839/750242